



**INNOVATIVE WORLD**  
Ilmiy tadqiqotlar markazi



**TADQIQOTLAR**



**ILM-FAN**



**TEKNOLOGIYALAR**

# ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

## ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

**2026**



Google Scholar



zenodo



Andijan, Uzbekistan



+998335668868



<https://innoworld.net>



« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR  
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,  
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 5-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro  
ilmiy bazalarda indexlanadi



[www.innoworld.net](http://www.innoworld.net)

O'ZBEKISTON-2026

PEDAGOGIK TADQIQOTLARDA NOVATSIYA VA  
INNOVATSIYALARNING O'RNI

Abdumo'minova (Komiljonova) Hilola Nazirjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Pedagogika Nazariyasi va tarixi yo'nalishi

[Tel:+998507971997](tel:+998507971997)

[hilolakomiljonova05@gmail.com](mailto:hilolakomiljonova05@gmail.com)

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada pedagogik tadqiqotlarda novatsiya va innovatsiya tushunchalari, ularning mohiyati va o'zaro farqi hamda ta'lim tizimidagi o'rni nazariy jihatdan o'rganiladi. Innovatsion yondashuvning tadqiqot metodologiyasiga ta'siri tahlil qilinadi.

**Kalit so'zlar:** novatsiya, innovatsiya, pedagogik tadqiqot, ta'lim tizimi, innovatsion metodologiya, yangilik yaratish, ilmiy yangilik.

**Аннотация:** В данной статье теоретически изучаются понятия «новация» и «инновация» в педагогических исследованиях, их сущность, взаиморазличие и роль в системе образования. Анализируется влияние инновационного подхода на методологию исследований.

**Ключевые слова:** новация, инновация, педагогическое исследование, система образования, инновационная методология, создание новшеств, научная новизна.

**Abstract:** This article theoretically examines the concepts of "novation" and "innovation" in pedagogical research, their essence, mutual differences, and their role in the education system. The impact of the innovative approach on research methodology is analyzed.

**Keywords:** novation, innovation, pedagogical research, education system, innovative methodology, creation of novelties, scientific novelty.

### Kirish

Bugungi kunda zamonaviy pedagogikaning rivojlanishida ilmiy tadqiqotlar juda muhim o'rin tutadi. Shuningdek, novatsiya va innovatsiya tushunchalari pedagogik tadqiqotlarning asosiy kategoriyalaridan biriga aylangan. O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasidagi islohotlar va innovatsion yondashuvlarni joriy etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida belgilangan.

Biroq ilmiy adabiyotlarda mazkur ikki tushuncha ko'pincha sinonim sifatida ishlatilishi metodologik noaniqliklarni keltirib chiqaradi. Ushbu maqolaning maqsadi — novatsiya va innovatsiyaning mohiyatini farqlash hamda ularning pedagogik tadqiqotdagi o'rnini aniqlashdan iborat.

### Asosiy qism.

"Innovatsiya" atamasi lotincha «*innovatio*» — yangilash, o'zgartirish so'zidan olingan. Iqtisodiyot faniga J. Shumpeter tomonidan kiritilgan bu atama keyinchalik pedagogikaga ham tatbiq etildi. V.I. Slastyonin innovatsiyani «ta'lim tizimida maqsadli o'zgarishlarni amalga oshirish jarayoni» sifatida ta'riflaydi.

Novatsiya va innovatsiya tushunchalari bir-biridan farq qiladi: **novatsiya** — bu yangi g'oya yoki yechimning o'zi bo'lsa, **innovatsiya** — shu yangilikni tizimga joriy etish jarayonidir. Demak, har qanday innovatsiya novatsiyaga asoslanadi, ammo har bir novatsiya innovatsiyaga aylanavermaydi.

O'zbek olimi N.N. Azizxo'jayev innovatsiyani «yangilikni yaratish, uni amaliyotga joriy etish va keng tarqatish jarayonining yaxlit tizimi» deb belgilaydi. Bu ta'rif innovatsiyaning jarayon xarakterini alohida ta'kidlaydi.

Pedagogik ilmiy tadqiqotlarda innovatsion yondashuv uch jihatdan namoyon bo'ladi:

- **tadqiqot predmeti jihatidan** — innovatsion texnologiyalar va metodlar o'rganish ob'ektiga aylanadi;
- **metodologiya jihatidan** — dizayn-tadqiqot, amaliy tadqiqot kabi innovatsion metodlar qo'llaniladi;
- **natijalar jihatidan** — tadqiqot mahsuli o'zi innovatsion ta'lim vositasiga aylanadi.

Xorijiy tajribada, xususan Finlandiya ta'lim tizimida, pedagogik innovatsiyalar tizimli ilmiy tadqiqotlar asosida joriy etiladi va nazariyadan amaliyotga o'tish muddati 3-5 yildan oshmaydi. Bu tajriba O'zbekiston pedagogika fani uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Pedagogik tadqiqotlarda innovatsion yondashuvning samarali bo'lishi uchun quyidagi tamoyillarga rioya qilish zarur: muammoga yo'naltirilganlik, tizimlilik, amaliyot bilan uzviy bog'liqlik va ilmiy yangilik. Ushbu tamoyillar pedagogik tadqiqotning sifatini ta'minlovchi asosiy mezonlar hisoblanadi.

#### **Xulosa.**

Amalga oshirilgan tahlil asosida quyidagi xulosalar chiqarildi: **birinchidan**, novatsiya va innovatsiya o'zaro bog'liq, ammo mohiyatan farqli tushunchalardir — novatsiya mahsulot, innovatsiya jarayon xarakteriga ega; **ikkinchidan**, pedagogik ilmiy tadqiqotlarda innovatsion yondashuv uning predmeti, metodologiyasi va natijalarida namoyon bo'ladi; **uchinchidan**, O'zbekiston pedagogika fanida innovatsion tadqiqotlarni rivojlantirish uchun nazariya va amaliyot o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish zarur.

#### **Adabiyotlar ro'yxati:**

1. O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi Qonuni. — Toshkent, 2022.
2. Azizxo'jayev N.N. Pedagogik innovatsiyalar nazariyasi va amaliyoti. — Toshkent: Fan, 2019.
3. Yo'ldoshev J.G'. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. — Toshkent: O'qituvchi, 2020.
4. Hoshimov Q. va boshqalar. Pedagogika: darslik. — Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Slastyonin V.I., Podymova L.S. Pedagogika: innovatsionnaya deyatelnost. — Moskva, 1997.
6. Novikov A.M., Novikov D.A. Metodologiya nauchnogo issledovaniya. — Moskva, 2010.
7. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. — New York, 2016.
8. Schumpeter J.A. The Theory of Economic Development. — Cambridge, 1934.
9. UNESCO. Innovation in Education: What Works. — Paris: UNESCO, 2020.